

MUZEJI – GALERIJE – ZBIRKE HAZU

**POLITIKA SKUPLJANJA MUZEJSKE GRAĐE
MUZEJSKO-GALERIJSKIH JEDINICA
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI
2025. – 2030.**

11. rujna 2025.

UVOD

U skladu s čl. 13. Pravilnika o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (NN 150/23) te [Pravilnika o načinima stjecanja muzejske građe i muzejske dokumentacije Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti \(rujan 2022\)](#), Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti donosi za svaku uključenu jedinicu pojedinačnu Izjavu o politici skupljanja muzejske građe utemeljenu na poslanju pojedinog muzeja, galerije i zbirke, što je navedeno u općim odredbama.

Politiku skupljanja muzejske građe određuju načela i kriteriji stvaranja i popunjavanja muzejskih zbirki uključenih muzeja i galerija Akademije. Politikom skupljanja utvrđuju se smjernice koje Akademijine muzejsko-galerijske jedinice uvažavaju prilikom stjecanja muzejske građe, pri čemu svaka jedinica određuje predmet i obuhvat sabiranja usklađeno s misijom i vizijom odnosno s poslanjem pojedinog muzeja.

Sustavno, stručno i odgovorno skupljanje građe ima za cilj prvenstveno nadopunu zbirnih fondova zbog stručne i znanstvene obrade, zaštite, njihova očuvanja i prezentacije.

Politika skupljanja oslanja se na stručne standarde u vođenju zbirki sa svrhom usklađivanja sa zakonskim okvirom, etičkim principima i međunarodnim konvencijama koje propisuju profesionalne muzejske organizacije.

Opća načela koja se pritom primjenjuju su:

- **Očuvanje i održivost zbirnih fondova** koji obuhvaćaju umjetnička djela slikarstva, kiparstva, umjetničkih grafika, crteža i plakata, umjetničkog obrta, arhitektonske baštine iz najrazličitijih razdoblja, nacionalne i europske kulturne i povijesne baštine, a sukladno specijalizaciji pojedinog muzeja.
- **Selektivan i kriterijskih odabir** prilikom skupljanja građe temelji se na kvaliteti i relevantnosti građe sukladno načelima umjetničkog, kulturnog i povijesnog značaja, te usklađenosti s misijom ustanove.
- **Odgovornost** pri skupljanju građe temelji se na etičnosti, zakonitosti i utvrđenoj provenijenciji građe.
- **Načini stjecanja građe:** Zbirke se obogaćuju otkupima, darovanjima, legatima i drugim zakonom omogućenim načinima.
- **Izlučivanje građe** iz zbirki provodit će se u skladu s Pravilnikom o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (NN 150/23).
- Načela skupljanja su usklađena s **prioritetima znanstvenog, kulturnog i obrazovnog djelovanja** institucije.

IZJAVA O POLITICI SKUPLJANJA MUZEJSKE GRAĐE STROSSMAYEROVE GALERIJE STARIH MAJSTORA 2025. – 2030.

1. Opće odredbe

Izjava o politici skupljanja (u daljnjem tekstu: Izjava) usklađena je s osnovnom djelatnošću i poslanjem Muzeja:

Strossmayerova galerija starih majstora, kao dio Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, posvećena je očuvanju, proučavanju i predstavljanju vrhunskih djela slikarstva od 14. do 19. stoljeća, s naglaskom na europsku umjetničku baštinu i njezine dodire s hrvatskim kulturnim prostorom.

Poslanje Galerije u skladu je s vizijom i misijom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, čija je vizija hrvatsko društvo znanja i znanosti, a misija uključivanje hrvatske znanosti u europske i svjetske tijekove znanosti, poticanjem znanstveno-istraživačkog rada te brigom o hrvatskoj kulturnoj baštini i njezinoj afirmaciji u zemlji i svijetu. Temeljni cilj strateških planova Akademije jest poticanje, organiziranje i razvijanje znanstvenog i umjetničkog rada, objavljivanje postignutih rezultata te njihova primjena.

2. Svrha i ciljevi politike skupljanja

- Sustavno prikupljanje muzejskih predmeta u skladu s poslanjem ustanove;
- Popunjavanje zbirnog fonda radi stvaranja što cjelovitijih i relevantnih zbirki, posebice Zbirke starih majstora
- Dokumentiranje i valorizacija slikarske baštine;
- Očuvanje kontinuiteta zbirki kroz dopunu postojećih cjelina i stvaranje novih zbirki/cjelina od kulturnog, umjetničkog, povijesnog i znanstvenog značaja;
- Osiguranje dostupnosti građe za stručna i znanstvena istraživanja, izložbenu i edukativnu svrhu;
- Promicanje i popularizacija umjetnosti i kulturne baštine kroz izlagačku djelatnost, te poticanje zanimanja publike

3. Predmet skupljanja

U razdoblju 2025. – 2030. Strossmayerova galerija starih majstora nastaviti će skupljati primarno djela slikarske umjetnosti nastala u razdoblju od 14. do 19. stoljeća, s naglaskom na europsku umjetničku baštinu i njezine dodire s hrvatskim kulturnim prostorom.

Prikupljat će se i dokumentarna i knjižna građa povezana s djelima u zbirnom fondu.

4. Načela politike skupljanja

Politika skupljanja temelji se na sljedećim načelima:

- Umjetnički i povijesni značaj

Galerija prikuplja djela koja imaju trajnu umjetničku, kulturnu i povijesnu vrijednost, a koja doprinose razumijevanju i prezentaciji europske i hrvatske baštine.

- Konzistentnost s misijom ustanove

Skupljanje se usmjerava na djela koja dopunjuju postojeći fundus Galerije, osobito u područjima gdje postoje povijesne, stilske ili tematske cjeline od značaja za znanstveno istraživanje i javnu prezentaciju. Recentna obnova i rekonstrukcija Akademijine palače osigurava suvremene uvjete čuvanja i izlaganja te jača temeljne preduvjete za intenziviranje različitih oblika skupljanja građe.

- Etičnost i zakonitost

Galerija prihvaća i otkupljuje isključivo djela koja imaju jasno utvrđeno vlasništvo i provenijenciju, u skladu s nacionalnim i međunarodnim zakonima i pravilima zaštite kulturnih dobara. Pri tome se primjenjuju postupci i kriteriji sadržani u Pravilniku HAZU-a o načinima stjecanja muzejske građe i muzejske dokumentacije.

- Očuvanje i dostupnost

Svako djelo uključeno u zbirku prihvaća se uz obvezu da će biti stručno čuvano, dokumentirano i učinjeno dostupnim javnosti putem stalnog postava, izložbi, publikacija i digitalnih platformi.

5. Postupci i kriteriji skupljanja

Oblici stjecanja

Zbirka se obogaćuje otkupima, darovanjima, legatima i drugim zakonitim oblicima prijenosa vlasništva. Poseban naglasak stavlja se na aktualiziranje pitanja donacija i otkupa te na suradnju s domaćim i inozemnim zbirkama radi ostvarivanja posudbi koje mogu dugoročno obogatiti stalni postav.

Održivi razvoj zbirke

Politika skupljanja usklađena je s dugoročnom vizijom Galerije, kojom se nastoji osigurati ravnoteža između očuvanja postojećeg fundusa i njegovog promišljenog nadopunjavanja u skladu s prioritetima znanstvenog, obrazovnog i kulturnog djelovanja. Posljednja izložbena dvorana novoga postava koncipirana je upravo s ciljem osvještavanja društvene važnosti kolekcioniranja i poticanja novih akvizicija.

Aktualiziranje pitanja donacija, otkupa i drugih oblika novih akvizicija u svrhu povećanja zbirnog fonda, primarno Zbirke starih majstora, vodit će se strogim načelima ciljanog popunjavanja postojećih nedostataka (u smislu nedostajućih primjera radova određenih ikonografsko-tematskih i stilsko-formalnih odrednica te kronološko-geografskih koordinata nastanka, uključujući i lokalni kontekst). U tu svrhu, ali i ne samo zbog tog razloga, aktivno će se pratiti stanje na domaćem tržištu umjetninama i ostvarivati neposredan uvid u djela starih majstora u javnim i privatnim zbirkama u Hrvatskoj i onima povezanim s Hrvatskom, kako bi se osigurala i dugotrajne posudbe djela iz drugih zbirki za stalni postav.

6. Izlučivanje muzejske građe

Iako je primarna svrha Galerije trajno očuvanje fundusa, u iznimnim slučajevima moguće je izlučivanje pojedinih predmeta. Izlučivanje se može razmotriti u sljedećim okolnostima:

- kada je utvrđeno da djelo nema umjetničku, kulturnu ili povijesnu vrijednost u skladu s misijom ustanove,
- kada je riječ o predmetu koji je duplikat ili ne pripada djelokrugu zbirke,
- kada su potrebne mjere zaštite koje nadilaze mogućnosti galerije,
- kada se radi o predmetu čije je vlasništvo osporeno i zakonski potvrđeno kao neutemeljeno.

Odluka o izlučivanju donosi se isključivo nakon stručne procjene i odobrenja nadležnih tijela HAZU-a, uz strogo poštivanje nacionalnih i međunarodnih propisa. Izlučeni predmeti mogu se predati drugim muzejskim ustanovama, vratiti darovatelju ili vlasniku, ili u krajnjem slučaju – uz obrazloženje – otuđiti na zakonit i transparentan način.

Postupci i kriteriji koje će Galerija primijeniti pri skupljanju i izlučivanju građe sadržani su u Akademijinu Pravilniku o načinima stjecanja muzejske građe i muzejske dokumentacije.

7. Suradnja i etičke smjernice

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU ostvaruje suradnju s domaćim i inozemnim institucijama (muzejima, arhivima, institutima, zavodima, obrazovnim ustanovama, istraživačkim centrima, crkvama) i pojedincima radi razmjene znanja i prikupljanja građe na zakonit i transparentan način.

Pri sabiranju građe poštuju se odredbe o autorskom pravu, vlasništvu, stvarnim pravima, etičkim normama ICOM-a, UNESCO-a, Zakona o muzejima, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te drugim zakonskim, podzakonskim i srodnim aktima.

IZJAVA O POLITICI SKUPLJANJA MUZEJSKE GRAĐE GLIPTOTEKE HAZU

2025. – 2030.

1. Opće odredbe

Izjava o politici skupljanja (u daljnjem tekstu: Izjava) usklađena je s osnovnom djelatnošću, vizijom i misijom Muzeja:

- **Vizija** Gliptoteke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti jest afirmirati muzej kao nacionalno središte kiparske umjetnosti te ga pozicionirati kao vodeću instituciju u Hrvatskoj za kiparstvo i sadrene odljeve, prepoznatu kao ključnu muzejsku ustanovu u tom području
- **Misija** Gliptoteke HAZU jest prikupljanje, čuvanje i znanstveno proučavanje kiparske baštine te promicanje i komuniciranje umjetničkog stvaralaštva sveobuhvatnim pristupom. Posebnost muzeja jest njegova dvostruka uloga: očuvanje sadrenih odljeva najznačajnijih nacionalnih kiparskih djela te modernoga i suvremenoga kiparstva, čime se pridonosi očuvanju i razvoju kulturne baštine na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

2. Svrha i ciljevi politike skupljanja

- Sustavno prikupljanje muzejskih predmeta u skladu s misijom ustanove;
- Popunjavanje zbirnog fonda radi stvaranja što cjelovitijih i relevantnih zbirki
- Dokumentiranje i valorizacija kiparske baštine;
- Očuvanje kontinuiteta zbirki kroz dopunu postojećih cjelina i stvaranje novih zbirki/cjelina od kulturnog, umjetničkog, povijesnog i znanstvenog značaja;
- Osiguranje dostupnosti građe za stručna i znanstvena istraživanja, izložbenu i edukativnu svrhu;
- Promicanje i popularizacija umjetnosti i kulturne baštine kroz izlagačku djelatnost, te poticanje zanimanja publike

3. Predmet skupljanja

U razdoblju 2025. – 2030. Gliptoteka HAZU sabire:

a) Sadrene odljeve:

- Antičke, predromaničke, romaničke, gotičke i renesansne skulpture iz Hrvatske; te grčku i rimsku plastiku europske provenijencije;
- Povijesne reljefe, elemente arhitektonske plastike (arhitektonske fragmente, oltarne pregrade i druge oblike sakralne i javne plastike) s hrvatskih povijesnih spomenika.
- Odljeve izrađene uz suglasnost vlasnika originala i u skladu s propisima o autorskim i stvarnim pravima.

b) Moderna i suvremena kiparska djela:

- Skulpture, reljefe, medalje, skice, makete i modele hrvatskih kipara od kraja 19. stoljeća do danas;
- Djela značajna za razvoj domaće kiparske scene, uključujući sudionike nacionalnih izložbi, trijenala i samostalnih autorskih projekata.

c) Dokumentarnu i digitalnu građu:

- Fotografije, nacрте, 3D modele, tehničku i kontekstualnu dokumentaciju povezanu s djelima u zbirkama.

4. Postupci i kriteriji skupljanja

Prikupljanje muzejske građe provodi se putem:

- kupnje, donacija (darovanja), pohrana ili razmjena, nasljeđivanjem i drugim zakonom dopuštenim načinima;
- stručne selekcije i prethodnog mišljenja i preporuka stručnih djelatnika i Malog muzejskog vijeća;
- u skladu s kriterijima zakonitosti, provenijencije, izvornosti, umjetničke i znanstvene vrijednosti.

Muzej neće prihvatiti građu za koju se ne može ustvrditi uredan slijed vlasništva, građu koja nije u skladu s politikom skupljanja niti čije je darovanje uvjetovano neprihvatljivim uvjetima ili stanjem kao i građu koju Muzej ne može sigurno pohraniti.

Kriteriji pri određivanju prioriteta skupljanja građe:

- popunjavanje cjelina stalnih postava
- izrazita umjetnička vrijednost, odnosno kulturno-povijesni kontekst i reprezentativnost
- stupanj raritetnosti, izvornosti (odljeva) i očuvanosti
- edukacijsko, stručno i znanstveno obilježje građe
- komparativna građa i autorske cjeline

Pri skupljanju odljeva, poštuju se sljedeći kriteriji:

- Odljevi skulptura iz javnih muzeja i zbirki koje posjeduju originalne antičke primjerke visoke umjetničke i povijesne vrijednosti s recentnih arheoloških istraživanja.
- Odljevi se naručuju od verificiranih radionica ili muzeja, s naglaskom na preciznu izradu i vjernost originalu.
- Svaki odljev jasno je označen kao replika s dokumentacijom o podrijetlu i izvornom lokalitetu.

Pri skupljanju modernih i suvremenih kiparskih djela, poštuju se sljedeći kriteriji:

- Izvornost i autentičnost odljeva – odljevi modela nastali uz suglasnost autora ili nositelja autorskih prava (otkupljuje autorizirane odljeve nastale za autorova života ili uz suglasnost nositelja autorskih prava),
- Evidentiranost višestrukih odljeva - svaki odljev jasno je označen s dokumentacijom o podrijetlu i broju odljeva,
- Usklađenost s muzejskom misijom i fundusom, tj. zbirkom,
- Sabiru se djela koja predstavljaju značajan primjer autorova opusa ili stvaralačke faze umjetnika, umjetničkoga pravca, razdoblja ili tendencija modernog i suvremenog

kiparstva; uzima se u obzir raznovrsnost materijala, tehnika, medija te značaj umjetnika ili djela unutar nacionalne ili regionalne umjetničke scene,

5. Izlučivanje muzejske građe

Izlučivanje građe iz zbirke provodit će se u skladu s Pravilnikom o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (NN 150/23).

Kriteriji za predlaganje postupka izlučivanja:

- građa nije u skladu s misijom Muzeja i politikom sabiranja
- predmeti su uništeni ili u lošem fizičkom stanju te ih nije moguće restaurirati ili konzervirati, zbog čega gube umjetničku, kulturno-povijesnu, znanstveno-obrazovnu i estetsku vrijednost te ne ispunjavaju svoju muzeološku funkciju.
- Muzej nema adekvatne uvjete za pohranu i skrb o predmetu.
- predmeti nabavljeni kao muzeografsko pomagalo
- gubitak, krađa, oštećenje i nenamjerno uništenje predmeta

Postupak izlučivanja

Postupak izlučivanja muzejske građe provodi se temeljem procedure koja je propisana čl. 29 Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i dokumentaciju.

Na prijedlog voditelja Zbirke i stručnih djelatnika muzeja, uz prethodne konzultacije s Malim muzejskim vijećem, ovaj prijedlog s razlozima i obrazloženjem izlučivanja upućuje se na mišljenje Razredu za likovne umjetnosti. Temeljem toga mišljenja i uz prethodno odobrenje Hrvatskog muzejskog vijeća, donosi se odluka o izlučivanju i načinu daljnjeg postupanja s izlučenom muzejskom građom i upućuje Upravi HAZU.

Načini izlučivanja

- razmjena s drugim muzejskim i srodnim ustanovama
- darovanje drugim muzejima ili srodnim ustanovama
- pohrana u drugu muzejsku i srodnu ustanovu
- otpis predmeta i uništavanje (kada nisu primjenjivi drugi načini izlučivanja)
- vraćanje prvotnom vlasniku ili darovatelju

6. Suradnja i etičke smjernice

Gliptoteka HAZU ostvaruje suradnju s domaćim i inozemnim institucijama (muzejima, arhivima, institutima, zavodima, obrazovnim ustanovama, crkvama, istraživačkim centrima) radi razmjene znanja i prikupljanja građe na zakonit i transparentan način.

Pri sabiranju građe poštuju se odredbe o autorskom pravu, vlasništvu, stvarnim pravima, etičkim normama ICOM-a, UNESCO-a, Zakona o muzejima, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te drugim zakonskim, podzakonskim i srodnim aktima.

IZJAVA O POLITICI SKUPLJANJA MUZEJSKE GRAĐE KABINETA GRAFIKE HAZU 2025. – 2030.

1. Opće odredbe

Izjava o politici skupljanja (u daljnjem tekstu: Izjava) usklađena je s osnovnom djelatnošću, vizijom i misijom Muzeja:

- **Vizija** Kabineta grafike HAZU jest sustavnim razvojem, osuvremenjivanjem i napredovanjem u svim aspektima djelovanja, zadržati i unaprijediti svoje mjesto referentne nacionalne specijalizirane muzejske ustanove posvećene umjetninama na papiru te trajno utjecati na razvitak umjetnosti i kulture hrvatskoga društva kao muzejsko, likovno, kulturno i komunikacijsko središte.

- **Misija** Kabineta grafike kao specijalizirane muzejsko-galerijske jedinica u sastavu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. je prikupljanje, obrađivanje, istraživanje, proučavanje, interpretiranje, zaštita i očuvanje, prezentiranje i popularizacija materijalne kulturne baštine posvećene grafičkoj, crtačkoj i plakatnoj nacionalnoj i europskoj umjetnosti od 16. stoljeća do danas. Misija se ostvaruje kroz muzejsku, izložbenu, izdavačku i edukativnu djelatnost te preventivnu zaštitu fundusa. Zbog iznimne osjetljivosti papirne građe, Kabinet grafike nema stalni postav već umjetnine iz zbirke prezentira putem povremenih izložbi koje predstavljaju, stručno i znanstveno kontekstualiziraju i obrađuju vrijedna djela iz fundusa. Uz izložbe iz svojih zbirki, raznolikim izložbenim programima i trijenalnim smotrama, kao i suradnjama s drugim institucijama i stručnjacima, promovira umjetnička ostvarenja različitih razdoblja i tema te djela recentnih i suvremenih autora koji stvaraju u mediju grafike i crteža.

2. Svrha i ciljevi politike skupljanja

- Sustavno prikupljanje muzejskih predmeta u skladu s misijom ustanove;
- Popunjavanje zbirnog fonda radi stvaranja što cjelovitijih i relevantnih zbirki;
- Dokumentiranje i valorizacija crtačke, grafičke i plakatne baštine;
- Očuvanje kontinuiteta zbirke kroz dopunu postojećih cjelina i stvaranje novih zbirki /cjelina fundusa od kulturnog, umjetničkog, povijesnog i znanstvenog značaja;
- Osiguranje dostupnosti građe za stručna i znanstvena istraživanja, izložbenu i edukativnu svrhu;
- Očuvanje i zaštita nacionalne i europske umjetničke, kulturne i povijesne baštine;
- Osiguranje dostupnosti građe za stručna i znanstvena istraživanja, izložbenu i edukativnu svrhu;
- Promicanje i popularizaciju umjetnosti i kulturne baštine kroz izlagačku djelatnost s ciljem poticanja zanimanja publike te stjecanja novih spoznaja i prijenosa znanja u skladu s povijesnim, estetskim, znanstveno istraživačkim ili društvenim vrijednostima kao dijela kulturne baštine.

3. Predmet skupljanja

U razdoblju 2025. – 2030. Kabinet grafike HAZU nastaviti će skupljati muzejske predmete i muzejsku dokumentaciju u skladu s muzejskim poslanjem, svrhom i aktivnostima koja odgovaraju

konceptiji ustroja i sadržaja muzejskih zbirki. Kao specijalizirana muzejsko-galerijska institucija skupljati će muzejsku građu:

- prema specifičnosti medija: crteže, grafike, originalne grafičke ploče i plakate.
- prema specifikaciji zbirke: muzejsku građu iz različitih povijesno-umjetničkih razdoblja, pretežito od 16. stoljeća do danas koja će biti raspoređena u Staru zbirku i zbirku 19. stoljeća, Zbirku 20. i 21. stoljeća, Zbirku plakata i Zbirku grafičkih ploča.
- Dokumentarnu i digitalnu građu: Fotografije, nacрте, tehničku i kontekstualnu dokumentaciju povezanu s djelima u zbirkama.

Zbirke Kabineta grafike HAZU bit će kao i u prethodnim razdobljima popunjavane donacijama pojedinaca i institucija te ciljanim otkupima umjetnina visoke kvalitete kao i radovima suvremenih autora značajnih za razvoj nacionalne crtačke i grafičke likovne scene te dobitnika nagrada na bijenlima i trijenalima grafike ili crteža u organizaciji ustanove

4. Postupci i kriteriji skupljanja

Prikupljanje muzejske građe provodi se putem:

- kupnja, donacija (darovanja), pohrana ili razmjena, nasljeđivanjem i drugim zakonom dopuštenim načinima.
- stručne selekcije i prethodnog mišljenja i preporuka stručnih djelatnika i Malog muzejskog vijeća;
- u skladu s kriterijima zakonitosti, provenijencije, izvornosti, umjetničke i znanstvene vrijednosti.

Muzej neće prihvatiti: građu za koju se ne može ustvrditi uredan slijed vlasništva, građu koja nije u skladu s politikom skupljanja niti čije je darovanje uvjetovano neprihvatljivim uvjetima ili stanjem kao i građu koju Muzej ne može sigurno pohraniti.

Kriteriji pri određivanju prioriteta skupljanja građe:

- muzejska građa nacionalnog i europskog podrijetla;
- izrazita umjetnička vrijednost, odnosno kulturno-povijesni kontekst;
- građa usklađena s muzejskom misijom i fundusom, tj. zbirkama;
- primjerci crteža, grafika, grafičkih ploča i plakata koji nedostaju u zbirkama, a nužni su za cjelovitost zbirki;
- građa koja kvalitativno popunja autorske cjeline unutar zbirki i značajan su primjer autorova opusa ili stvaralačke faze umjetnika, umjetničkoga pravca, razdoblja, škole ili radionice;
- rijetki i reprezentativni primjerci;
- primjerci u dobrom stanju očuvanosti ;
- tehnički/metjerski dobri i kvalitetni otisci grafika;
- komparativna građa;
- muzejska građa visokog potencijala za izlaganje, proučavanje i edukaciju;

- iznimno, ostala muzejska građa ukoliko odgovara poslanju muzeja

5. Izlučivanje muzejske građe

Izlučivanje građe iz zbirke provodit će se u skladu s Pravilnikom o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (NN 150/23).

Kriteriji za predlaganje postupka izlučivanja

- građa nije u skladu s poslanjem Muzeja i politikom sabiranja;
- loše fizičko stanje predmeta koji zbog ne mogućnosti restauracije i /ili konzervacije više nema svoju umjetničku, kulturno-povijesnu, znanstveno-obrazovnu i estetsku vrijednost te ne ispunjava svoju muzeološku funkciju;
- Muzej nema adekvatne uvjete za pohranu i skrb o predmetu;
- gubitak, krađa, oštećenje i nenamjerno uništenje predmeta

Postupak izlučivanja

Postupak izlučivanja muzejske građe provodi se temeljem procedure koja je propisana čl. 29 Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i dokumentaciju (NN 21/2023.).

Na prijedlog voditelja Zbirke i stručnih djelatnika muzeja, uz prethodne konzultacije s Malim muzejskim vijećem, ovaj prijedlog s razlozima i obrazloženjem izlučivanja upućuje se na mišljenje Razredu za likovne umjetnosti. Temeljem toga mišljenja i uz prethodno odobrenje Hrvatskog muzejskog vijeća, donosi se odluka o izlučivanju i načinu daljnjeg postupanja s izlučenom muzejskom građom i upućuje Upravi HAZU.

Načini izlučivanja

- razmjena s drugim muzejskim i srodnim ustanovama
- darovanje drugim muzejima ili srodnim ustanovama
- pohrana u drugu muzejsku i srodnu ustanovu
- otpis predmeta i uništavanje (kada nisu primjenjivi drugi načini izlučivanja)
- vraćanje prvotnom vlasniku ili darovatelju

6. Suradnja i etičke smjernice

Kabinet grafike HAZU ostvaruje suradnju s domaćim i inozemnim institucijama (muzejima, arhivima, institutima, zavodima, obrazovnim ustanovama, crkvama, istraživačkim centrima) radi razmjene znanja i prikupljanja građe na zakonit i transparentan način.

Pri sabiranju građe poštuju se odredbe o autorskom pravu, vlasništvu, stvarnim pravima, etičkim normama ICOM-a, UNESCO-a, Zakona o muzejima, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te drugim zakonskim, podzakonskim i srodnim aktima.

IZJAVA O POLITICI SKUPLJANJA MUZEJSKE GRAĐE HRVATSKOGA MUZEJA ARHITEKTURE HAZU 2025. – 2030.

1. Opće odredbe

Izjava o politici skupljanja (u daljnjem tekstu: Izjava) usklađena je s osnovnom djelatnošću, vizijom i misijom Muzeja:

- **Vizija** Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU jest sustavnim razvojem, osuvremenjivanjem i napredovanjem u svim aspektima djelovanja, zadržati i unaprijediti svoje mjesto referentne nacionalne specijalizirane muzejske ustanove posvećene arhitektonskoj baštini 20. i 21. stoljeća, odnosno, arhitektonskim zapisima na papiru, fotografijama i maketama te trajno utjecati na razvitak umjetnosti i kulture hrvatskoga društva kao muzejsko, kulturno i komunikacijsko središte.
- **Misija** Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU kao specijalizirane muzejsko-galerijske jedinice u sastavu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti je prikupljanje, obrađivanje, istraživanje, proučavanje, interpretiranje, zaštita i očuvanje, prezentiranje i popularizacija materijalne kulturne baštine posvećene području arhitekture i urbanizma na nacionalnoj razini, u razdoblju međuratne i poslijeratne moderne, te suvremenog arhitektonskog stvaralaštva.
- Misija se ostvaruje kroz muzejsku, izložbenu, izdavačku i edukativnu djelatnost te preventivnu zaštitu muzejske građe. Hrvatski muzej arhitekture HAZU nema stalni postav već umjetnine iz zbirke prezentira putem povremenih izložbi koje predstavljaju, stručno i znanstveno kontekstualiziraju i obrađuju vrijedne tematske ili monografske cjeline iz muzejske građe. Uz izložbe iz svojih zbirki, raznolikim izložbenim programima, kao i suradnjama s drugim institucijama i stručnjacima, promovira umjetnička ostvarenja srodnih razdoblja i tematskih područja (interijer, fotografija, dizajn) te djela recentnih i suvremenih autora koji stvaraju na navedenim područjima.

2. Svrha i ciljevi politike skupljanja

- Sustavno prikupljanje muzejskih predmeta u skladu s misijom ustanove;
- Popunjavanje zbirnog fonda radi stvaranja što cjelovitijih i relevantnih zbirki;
- Dokumentiranje i valorizacija arhitektonske i urbanističke baštine;
- Očuvanje kontinuiteta zbirki kroz dopunu postojećih cjelina i stvaranje novih zbirki /cjelina muzejske građe od kulturnog, umjetničkog, povijesnog i znanstvenog značaja;
- Osiguranje dostupnosti građe za stručna i znanstvena istraživanja, izložbenu i edukativnu svrhu;
- Očuvanje i zaštita nacionalne i europske umjetničke, kulturne i povijesne arhitektonske baštine;
- Osiguranje dostupnosti građe za stručna i znanstvena istraživanja, izložbenu i edukativnu svrhu;
- Promicanje i popularizacija arhitektonske baštine i srodnih umjetničkih područja kroz izlagačku djelatnost s ciljem poticanja zanimanja publike te stjecanja novih spoznaja i prijenosa znanja u skladu s povijesnim, estetskim, znanstveno istraživačkim ili društvenim vrijednostima kao dijela kulturne baštine.

3. Predmet skupljanja

U razdoblju 2025. – 2030. Hrvatski muzej arhitekture HAZU nastaviti će skupljati muzejske predmete i muzejsku dokumentaciju u skladu s muzejskim poslanjem, svrhom i aktivnostima koja odgovaraju koncepciji ustroja i sadržaja muzejskih zbirki. Kao specijalizirana muzejsko-galerijska institucija skupljat će muzejsku građu:

- prema specifičnosti medija: arhitektonske zapise na paus papiru i papiru za skiciranje (crteži, skice); analogne fotografije (snimke idejnih projekata i arhitektonskih realizacija); vezanu pisanu građu (elaborate projekata i druge tekstualne zapise relevantne za arhitektonski projekt ili autora).
- prema specifikaciji zbirki: muzejsku građu iz 1.) razdoblja međuratne moderne (između dvaju svjetskih ratova); 2. razdoblja poslijeratne moderne (nakon 1945.), 3.) razdoblja postmoderne (od 1970-ih) te 4.) razdoblja suvremenog arhitektonskog stvaralaštva (od 1990.-ih nadalje), kao i arhitektonske plakate i arhitektonske makete.
- digitalnu građu: arhitektonske nacрте kreirane u računalnom okruţju, digitalne fotografije, tehničku i kontekstualnu digitalnu dokumentaciju povezanu s djelima u zbirkama.

Zbirke Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU bit će kao i u prethodnim razdobljima popunjavane darovnicama pojedinaca i institucija kao i radovima suvremenih autora značajnih za razvoj nacionalne arhitektonske scene.

4. Postupci i kriteriji skupljanja

Prikupljanje muzejske građe provodi se putem:

- kupnja, donacija (darovanja), pohrana ili razmjena, nasljeđivanjem i drugim zakonom dopuštenim načinima.
- stručne selekcije i prethodnog mišljenja i preporuka stručnih djelatnika i Malog muzejskog vijeća;
- u skladu s kriterijima zakonitosti, provenijencije, izvornosti, umjetničke i znanstvene vrijednosti.

Muzej neće prihvatiti: građu za koju se ne može ustvrditi uredan slijed vlasništva, građu koja nije u skladu s politikom skupljanja niti čije je darovanje uvjetovano neprihvatljivim uvjetima ili stanjem kao i građu koju Muzej ne može sigurno pohraniti.

Kriteriji pri određivanju prioriteta skupljanja građe:

- muzejska građa nacionalnog i europskog podrijetla;
- izrazita umjetnička vrijednost, odnosno kulturno-povijesni kontekst;
- građa usklađena s muzejskom misijom i muzejskom građom, tj. zbirkama;
- primjerci crteža, fotografija i plakata koji nedostaju u zbirkama, a nuţni su za cjelovitost zbirki;
- građa koja kvalitativno popunja autorske cjeline unutar zbirki i značajan su primjer autorova opusa ili stvaralačke faze umjetnika, umjetničkoga pravca, razdoblja, škole ili radionice;
- rijetki i reprezentativni primjerci;

- primjerci u dobrom stanja očuvanosti ;
- komparativna građa;
- muzejska građa visokog potencijala za izlaganje, proučavanje i edukaciju;
- iznimno, ostala muzejska građa ukoliko odgovara poslanju muzeja

5. Izlučivanje muzejske građe

Izlučivanje građe iz zbirke provodit će se u skladu s Pravilnikom o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (NN 150/23).

Kriteriji za predlaganje postupka izlučivanja

- građa nije u skladu s poslanjem Muzeja i politikom sabiranja;
- predmeti su uništeni ili u lošem fizičkom stanju te ih nije moguće restaurirati ili konzervirati, zbog čega gube umjetničku, kulturno-povijesnu, znanstveno-obrazovnu i estetsku vrijednost te ne ispunjavaju svoju muzeološku funkciju.
- Muzej nema adekvatne uvjete za pohranu i skrb o predmetu;
- predmeti nabavljeni kao muzeografsko pomagalo;
- gubitak, krađa, oštećenje i nenamjerno uništenje predmeta

Postupak izlučivanja

Postupak izlučivanja muzejske građe provodi se temeljem procedure koja je propisana čl. 29 Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i dokumentaciju (NN 21/2023.).

Na prijedlog voditelja Zbirke i stručnih djelatnika muzeja, uz prethodne konzultacije s Malim muzejskim vijećem, ovaj prijedlog s razlozima i obrazloženjem izlučivanja upućuje se na mišljenje Razredu za likovne umjetnosti. Temeljem toga mišljenja i uz prethodno odobrenje Hrvatskog muzejskog vijeća, donosi se odluka o izlučivanju i načinu daljnjeg postupanja s izlučenom muzejskom građom i upućuje Upravi HAZU.

Načini izlučivanja

- razmjena s drugim muzejskim i srodnim ustanovama
- darovanje drugim muzejima ili srodnim ustanovama
- pohrana u drugu muzejsku i srodnu ustanovu
- otpis predmeta i uništavanje (kada nisu primjenjivi drugi načini izlučivanja)
- vraćanje prvotnom vlasniku ili darovatelju

Prilikom postupka revizije građe zaprimljene u Muzej koja nije inventarizirana, zadržava se mogućnost njenog izlučivanja u svrhu otpisa sukladno gore utvrđenim smjernicama. U tom slučaju, imenuje se Stručno povjerenstvo za pregled umjetnina koje nisu obuhvaćene postupkom inventarizacije, a pokazuju jednu ili više kriterija za predlaganje postupka izlučivanja.

6. Suradnja i etičke smjernice

Hrvatski muzej arhitekture HAZU ostvaruje suradnju s domaćim i inozemnim institucijama (muzejima, arhivima, institutima, zavodima, obrazovnim ustanovama, crkvama, istraživačkim centrima) radi razmjene znanja i prikupljanja građe na zakonit i transparentan način.

Pri sabiranju građe poštuju se odredbe o autorskom pravu, vlasništvu, stvarnim pravima, etičkim normama ICOM-a, UNESCO-a, Zakona o muzejima, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te drugim zakonskim, podzakonskim i srodnim aktima.